

ROLA DRUKARNI IGNACEGO BORKA W NOWYM TARGU W ŻYCIU SPOŁECZNO-KULTURALNYM PODHALA NA POCZĄTKU XX WIEKU

Antoni Nowak

NOWY TARG NA PRZEŁOMIE XIX I XX WIEKU

GIMNAZYUM.

NOWY TARG.

Následovanie zakazane

Pozdrowienie

Nowego Targu

Widok Nowego Jargu

J. Gack, Wadowice

Ratusz

Pokoje do śniadani

Nancy Lang
18.8.99 - Oct. 53/4.

Most na Czarnym Dunajcu

NOWY TARG. Dworzec.

DRUKARNIA IGNACEGO BORKA

DRUKARNIA

i Księgarnia nakładowa

IGNACEGO BORKA

w Nowym Targu.

DRUKARNIA
IGNACEGO BORKA
NOWY TARG

Karta korespondencyjna.

*Ant.
Farbenwerke*

E. T. Gleitsmann

*Wien VII/2
Leichenfeldsstrasse
124/26.*

Nowy Targ, dnia 190

DRUKARNIA

założona w r. 1898.

IGNACEGO BORKA

☐ w Nowym Targu filia: Zakopane. ☐

RACHUNEK

dla *W. P.*

Płatny i zaskarżalny w Nowym Targu

Skład druków
gminnych, * * *
* * parafialnych
wojskowych, * *
* * adwokackich
i t. p.
Przy drukarni
GŁÓWNY
skład papieru.

Wykonuje
wszelkie roboty
w zakres

sztuki * * * *

* drukarskiej
wchodzące,

działa, broszury,
czasopisma,
księgi dla banków,
kas, ogłoszenia, afisze,
rachunki, cyrkularze,
cenniki,
bilety wizytowe,
zaproszenia, koperty,
karty pogrzebowe
i t. p.

Ceny umiarkowane.

Data

Ilość

Koron

hal.

190

Ceny umiarkowane.

DRUNK NIA

założona w r. 1898.

IGNACEGO BORKA

□□ w Nowym Targu filia: Zakopane. □□

Skład druków
gminnych, * * *
* * parafialnych,
wojskowych. * *
* * adwokackich
i t. p.
Przy drukarni
GŁÓWNY
skład papieru.

Adres na listy i telegramy:
Drukarnia, Nowy-tar

RACHUNEK

Ala W. P.

Platno i zasadałny w Nowym Targu.

Data

Kor.	hal.
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10
11	11
12	12
13	13
14	14
15	15
16	16
17	17
18	18
19	19
20	20
21	21
22	22
23	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31
32	32
33	33
34	34
35	35
36	36
37	37
38	38
39	39
40	40
41	41
42	42
43	43
44	44
45	45
46	46
47	47
48	48
49	49
50	50
51	51
52	52
53	53
54	54
55	55
56	56
57	57
58	58
59	59
60	60
61	61
62	62
63	63
64	64
65	65
66	66
67	67
68	68
69	69
70	70
71	71
72	72
73	73
74	74
75	75
76	76
77	77
78	78
79	79
80	80
81	81
82	82
83	83
84	84
85	85
86	86
87	87
88	88
89	89
90	90
91	91
92	92
93	93
94	94
95	95
96	96
97	97
98	98
99	99
100	100

30

W razie sporów podaje się c.

Reklamacje uwzględnia się do 8 dni po otrzymaniu druków.

103

Augustus
29 31

169

*Ignatius Borch, maritus duci
Litae Eleonorae natice Ostrowska,
Lithographus.*

Lepelivit P. D. Joannes Boudal, cooperator

100

Proximus J. Sacram
goualieu p. lue

Exp.

Farbenwerke

E. V. Gleitsmann

Wien VIII/2

Lerchenfelds retrose

724/26

DRUKARNIA PODHALAŃSKA WALERIANA OSTROWSKIEGO

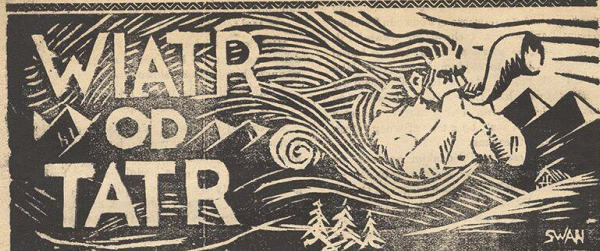

DRUKARNIA PODHALAŃSKA W. OSTROWSKIEGO - PRZEMARSZ ORKIESTRY 1936

„Nie zamartwiał się królewskiej w nas czar”

CZASOPISMO MŁODZIEŻY SEMINARIUM ŻENSK. I GIMNAZJUM w NOWYM TARGU.

Cena 25 gr. Adres Redakcji i Administracji Seminarjum Żeńsk. w Nowym Targu. Cena 25 gr.

MARSZAŁKOWI!

O Wielki Wodzu Narodu!
Tyś wskazał nam ideały
I pokrócił cierpienia i głodu
Strzegłeś dusz, by nie zmarniały.

Pierwszy orczył walcować
Na orlich skrzydłach w błękity,
Krzemioniem woli krzesać
Wolności iskry i świąty.

Za Tobą Wodzu polećmy
Młodzieży skrzydła Orle,
Oleńmy światu rozniecić
Miłość Ojczyzny, eo święta!

Święta jest dla nas! — Wytwamy!
Bo nam Twój przykład wciąż świeci,
Zmó się przemocy nie damy,
Bo miłość siły podnieci.

Polećmy w górę, z wierzchołkami
Aż głos nasz echo powtórzy,
Przelećmy ponad Tatrami,
Potem się w Baltyk zanurzy.

I znowu do Tatr powróci.
Biechem go Giewont odbije,
Puszcza litowska za nami:
„Pierwszy Marszałek niech żyje!!!”

„Promyszek” II kurs.

Pieśń o Piłsudskim.

Każda wojna rodzi bogatą poezję, a wojna o wolność, wojna mająca za cel odobranie tego, co „obos moe wydarła” stwarza poezję, będącą wyrazem najszlachetniejszych ideałów. A ponieważ w czasie wojny światowej symbolem Polski, walczącej z najardem, był Piłsudski, więc też Jemu oddano hold tak wielki jak nigdy

w poezji polskiej. Jedni czczą w Nim bohatera narodowego Mściciela i Wskrzeciela, a drudzy zaś Jęgo wielkość jako człowieka. Wiekosze poetów, opiewających czyny i osobę Piłsudskiego stanowią „poeci wojenni”, stąd niejednakowa jest wartość artystyczna ich poezji.

Wśród zbioru wierszy o Piłsudskim można wyróżnić jedno powstałe w ogniu walki, dotychczas życia wojennego Komendanta, drugie na-

Nakładem Podhalańskiej Spółki Wydawniczej — Redaktor odpowiedzialny: Feliks Gwizdź.

„Gazeta Podhalańska” wychodzi na każdą niedzielę.

Adres redakcji i administracji: Nowy Targ, dom „Sokoła”. — Rękopisów nie zwraca się, listów nieopłaconych nie przyjmuje się. Do listów wymagających odpowiedzi, należy dołączyć markę na odpowiedź. Reklamacye (nie zakłajone) są wolne od opłaty pocztowej. — „Gazeta Podhalańska” kosztuje na cały rok: w Galicji i Austro-Węgrzech 4 kor., w Królestwie Polskiem i Rosji 3 ruble, w W. Księstwie Poznańskiem i w Niemczech 5 marek, w Ameryce 2 dolary. Numer pojedynczy 10 hal.

Nowa twierdza kultury.

Ktoś, kto zna dobrze Podhalę i ma sposobność szeregować codzienne zdarzenia i objawy życia tutejszego, ten niewątpliwie przyzna, iż w ostatnich czasach wiele zmieniło się tu na lepsze. Możemy to sobie powiedzieć z pewną dumą. A to tembardziej, że korzystne rezultaty osiągnięto tu na różnych polach życia społecznego i przy udziale różnych ludzi zarówno z posród ludu, jak i inteligencji. Jak dla całej Polski rocznica Grunwaldu, tak dla naszego zakątku obchód Chocholowski miał niewątpliwie znaczenie przełomowe. Ten obchód istotnie zostawił w naszym zbiorowym życiu ślad wielki. Niedowiarłkom otworzył oczy, ciemnym zapalił światło. Trza ino chcieć, a zrobić można i da się dużo. Po obchodzie chochołowskim, żywiołowym niejako, zgromadził się lud podhalański na obchód Konstytucji majowej w Nowym Targu. Niedawno zaś Podhalę, jak żaden zakątek Polski, stanęło licznie w Krakowie na obchodzie ku czci Poniatowskiego. O czem to wszystko świadczy?

Świadczy to, że iskra poczucia narodowego trafile na grunt podatny, że przemienia się ona z wolna w święty ogień miłości Ojczyzny, w ogień, który raz wzniecony, nigdy nie wygaśnie. Ale gdybyśmy tylko na fundamencie obchodów narodowych przyszłość naszą budowali, to budowa ta nie byłaby jeszcze silną. Fundament pod Polskę niepodległą musi być granitowy. Mogący przetrzymać najgorsze burze i zawieruchy. Wrzaz więc z obchodami narodowymi winna naprzód postępować praca, a każdym polu, praca mrowcza i nieraz niepokazna, a jednak składająca się na wielkie

dzieło — na całość potężną, świadczącą o żywotności narodu.

Z radością możemy powiedzieć, że i w tej pracy Podhalan nie brak. Czytaliśmy niedawno w naszej gazecie sprawozdania z obrad Kółek rolniczych n. p. w Witowie i w Kowańcu, świadczących o świadomej pracy w nich, po wsiach naszych rozrzucone są sklepy Kółek rolniczych, rozwijają się Kasy Ralifeisena, Kola T. S. L. w Zakopanem, w Nowym Targu, w Czarnym Dunajcu czy Krościenku zakładają po wsiach wypożyczalnie pożytecznych książek, z których lud obficie korzysta — jednym słowem: coś poczynia się dzieć. Niewątpliwie praca w tych instytucjach, wymagająca współdziałania inteligencji z ludem, będzie się rozwijała pomyślnie, zwłaszcza, iż na Podhalu niema owych gorszących walk partyjnych, psujących wszystko, co w zgodzie zostało poczęte.

Jednem z wielkich i doniosłych dla rozwoju Podhala dzieł, jest też dzieło, dokonane w Czarnym Dunajcu — nowa twierdza polskiej kultury, Dom Towarzystwa Zaliczkowego. Dom ten już w zeszłym roku postanowiono budować. Od postanowienia czas niedłuki, a oto Dom stoi już gotowy. W niedzielę dnia 26 października poświęcił go kanonik i proboszcz czarnodunajski, ks. Brosig. I jeśli przy tej sposobności ks proboszcz Brosig podniósł zasługi kierowników czarnodunajskiego Towarzystwa Zaliczkowego, jeśli z tak wielkim uznaniem mówił o ich prawdziwie obywatelskiej działalności, to był on wyrazem wszystkich, pragnących dobra i podniesienia góralszczyzny.

Dom Towarzystwa Zaliczkowego w Czarnym Dunajcu jest wzorem cichej, a celowej, w daleką przyszłość zmierzającej działalności obywatelskiej. Bo prze-

WIADOMOŚCI ZAKOPIAŃSKIE I RABCZAŃSKIE

Dwutygodnik poświęcony aktualnym sprawom obu uzdrowisk z bogatą kroniką towarzyską i sportową, z wyczerpującym działem informacyjnym, do nabycia wszędzie, kolportowany w całym kraju przez Polskie T-wo Księgarskie „Rach”.

Czy byłes już w Barze „Empire”? ul. Krupówki 67.
TELEFON 13-58 TELEFON 13-85

Od Wydawnictwa.

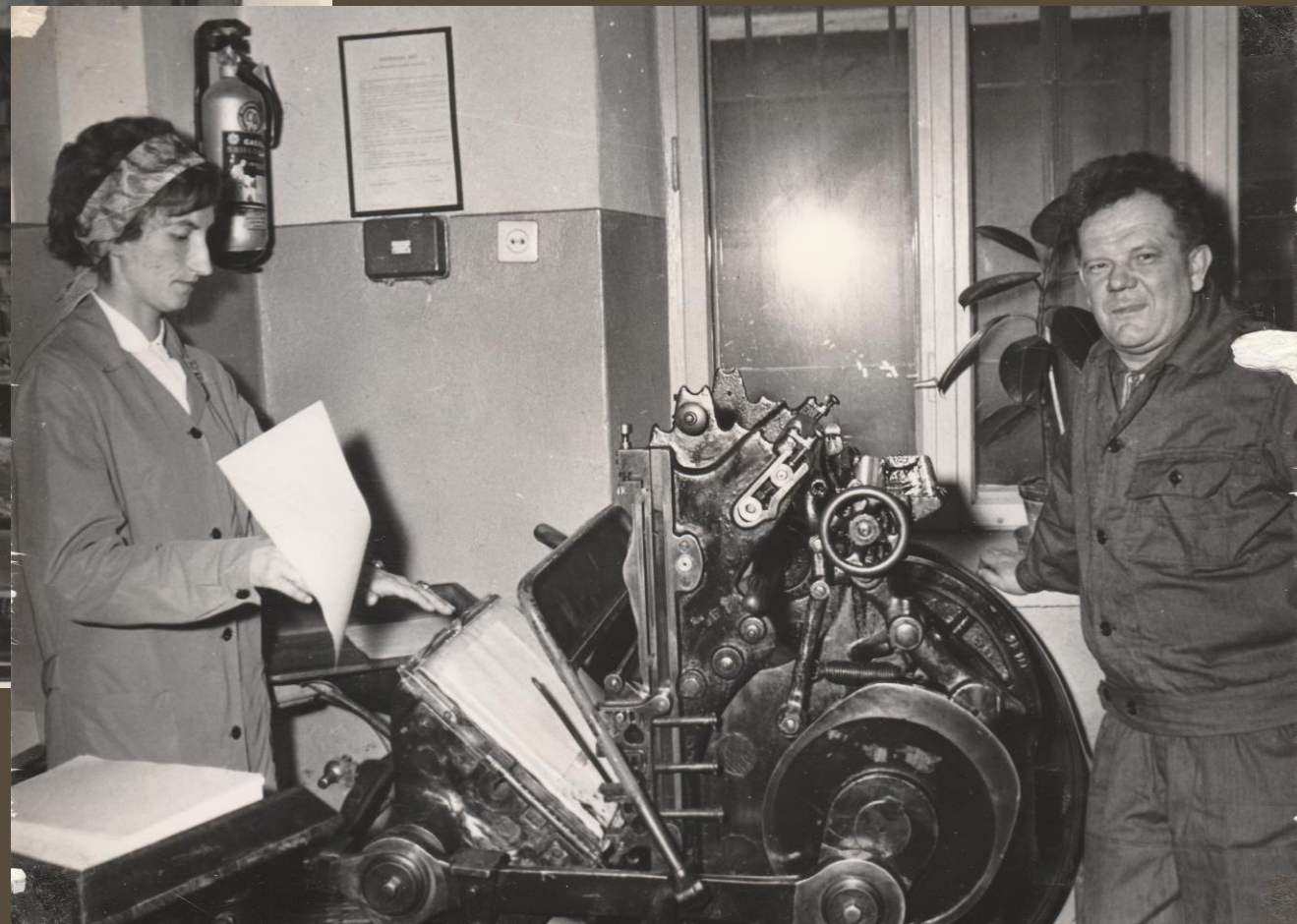
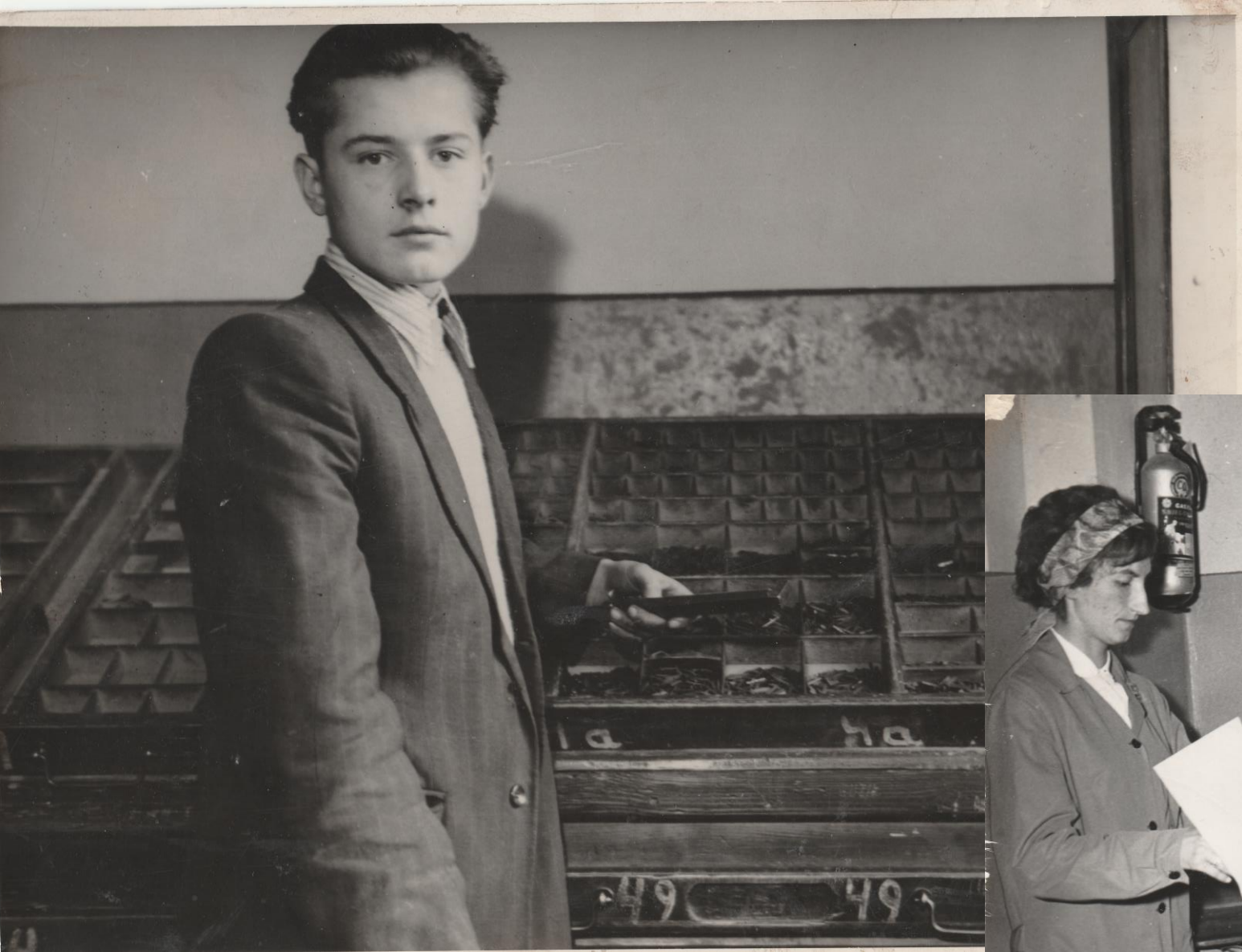
Rozszerzając zakres działalności naszego Dwutygodnika, poświęconego dotychczas wyłącznie Zdrojowisku Rabka na teren zakopiański — pragniemy dać Zakopanemu niezależny organ, traktujący o interesach Zakopanego, którego wielkie znaczenie w kraju i zagranicą stwarza konieczność wypowiedzenia się o samym sobie na własnych łamach.

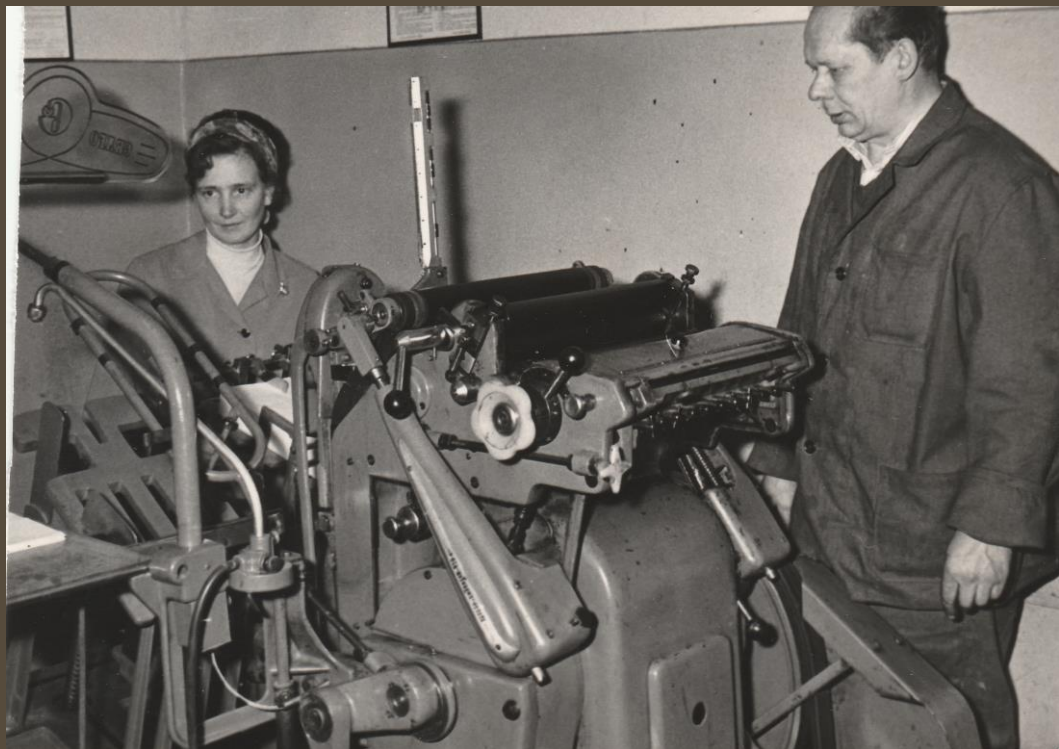
Lamy nasze służyć będą niezależnej opinii i obiektywnej informacji, w celu ułatwienia Czytelnikowi korzystania z Uzdrowiska w najszerszym zakresie i oprowadzeniu Go po najpiękniejszych zakątkach Zakopanego, oraz ośrodków zapewniających Mu maksimum przyjemności.

Czytelnik-Gość znajdzie w naszym Piśmie to, co chciałby w Zakopanem mieć i o Zakopanem wiedzieć. Obywatel Zakopanego znajdzie tu organ rzeczowej reklamy Swoich interesów, którym nasze lamy będą służyć.

Tak, jak naszą ambicją jest dać Zakopanemu własny organ, tak mamy nadzieję, że ambicją Obywateli Zakopanego będzie: podtrzymywanie i jak najświetniejszy rozwój Pisma.

REDAKCJA.

DYPLOM

uznania

dla

Ob. Ostrowskiego Waleriana

z okazji

70-tej rocznicy urodzin i 50-lecia pracy
zawodowej w uznaniu za wkład pracy i
za Pionierstwo Usług Poligraficznych w Nowym-Targu

Nowy-Targ, dnia 26-X-1955 rok.

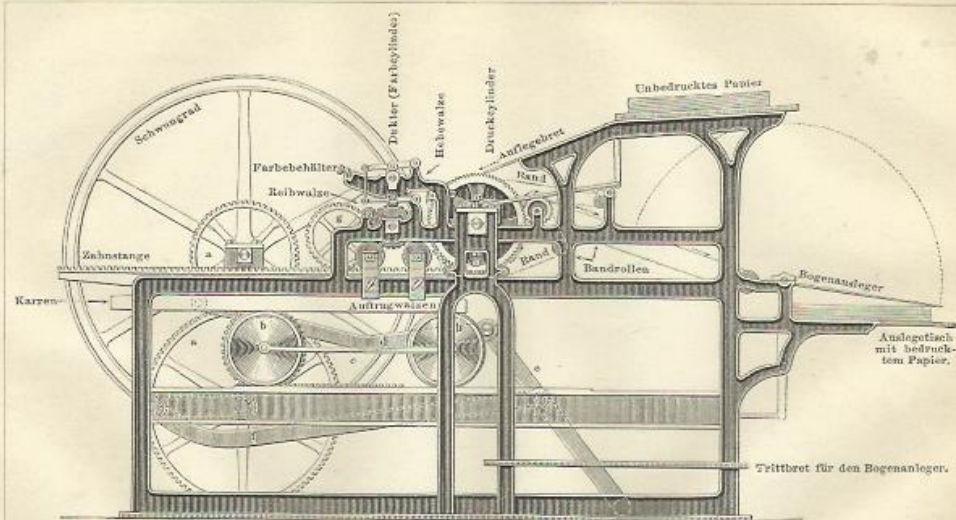
Wzrostol:

LOSY MASZyny DRUKARSKIEJ Z FABRYKI HELBIG & MÜLLER IN WIEN

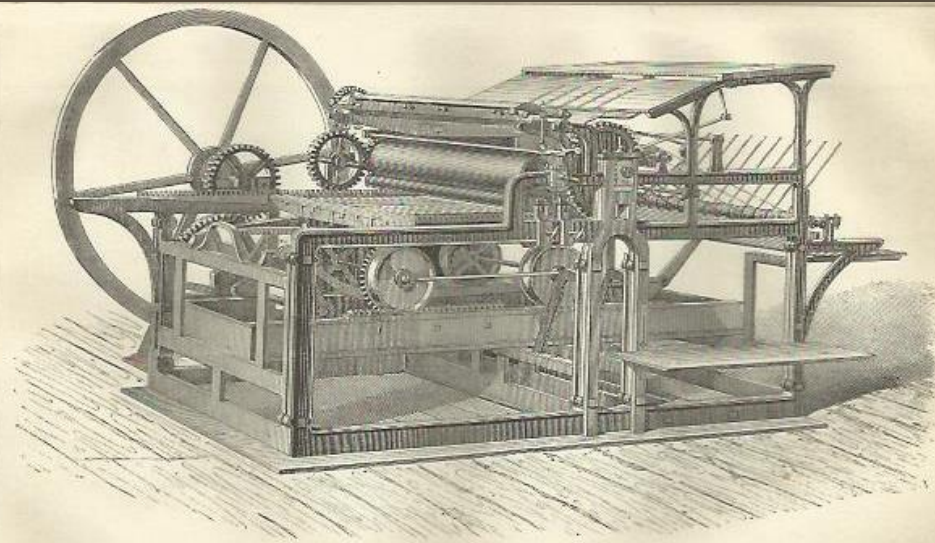

Buchdruck-Schnellpresse.

Aufriß.

a, a Treibräder; b, b Karrenrollen; c Traverse oder Wagenverbindungsstange; d Karrenstange; e aufrechte Stange; f Zugstange; g Zwischenrad, daneben der Nacktcylinder für die Farbenreibung. — Der Lauf des Papiers ist durch punktierte Pfeile angegeben.

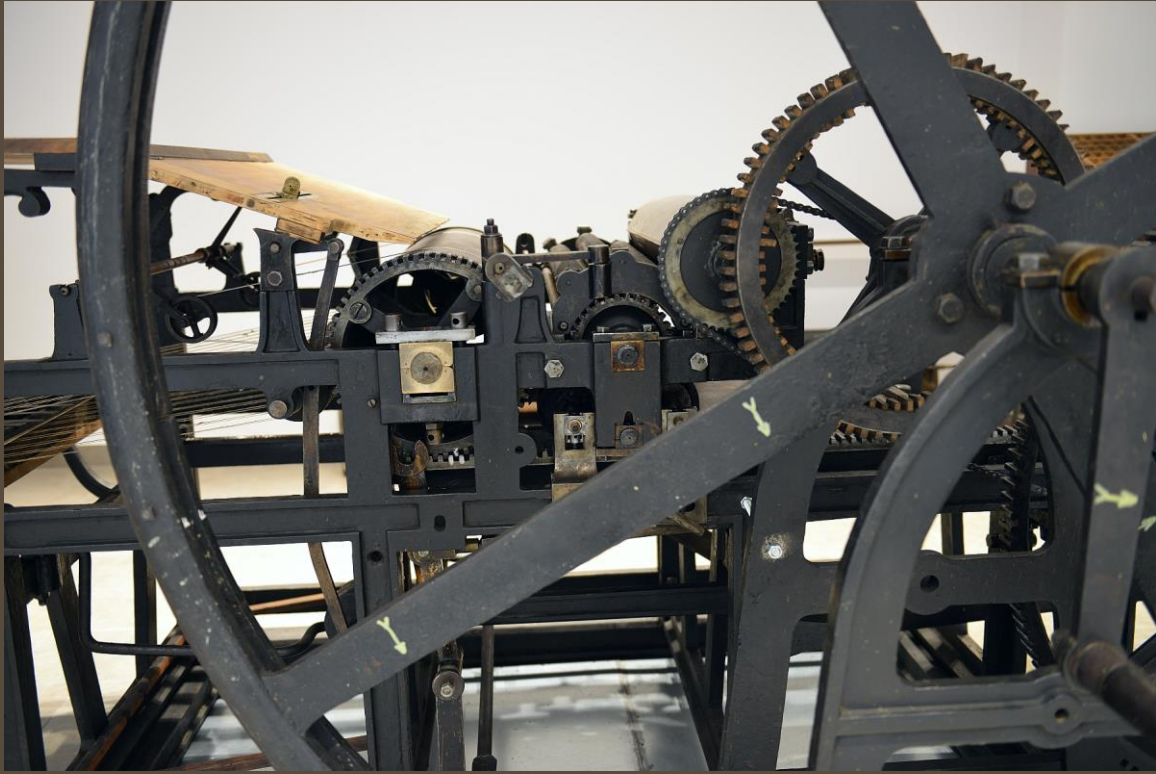
Ansicht.

Schnellpresse mit Eisenbahnbewegung und einfachem cylindrischen Farbwerk.

Meyers Hand-Lexikon, 2. Aufl.

Bibliographisches Institut in Leipzig.

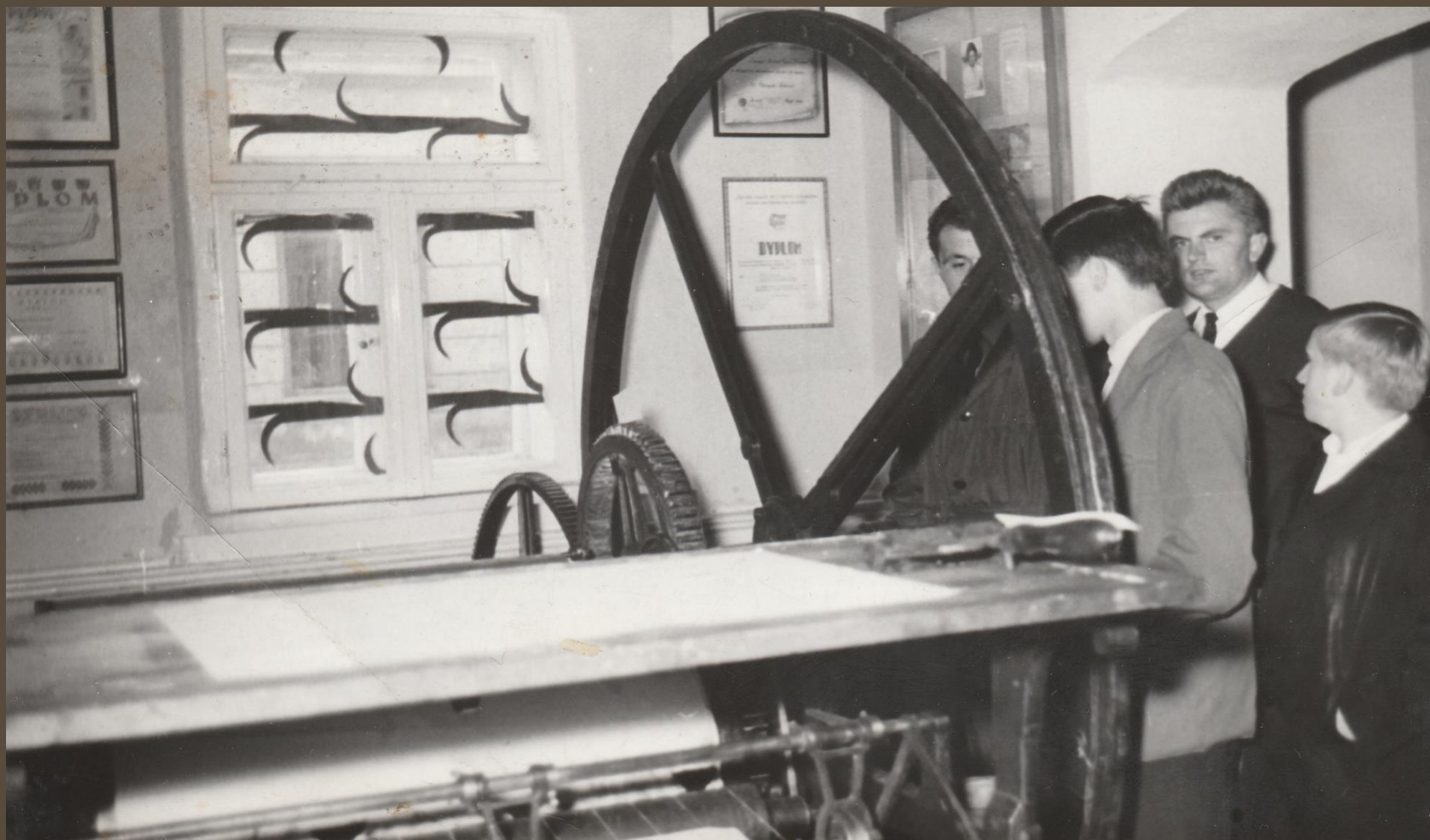

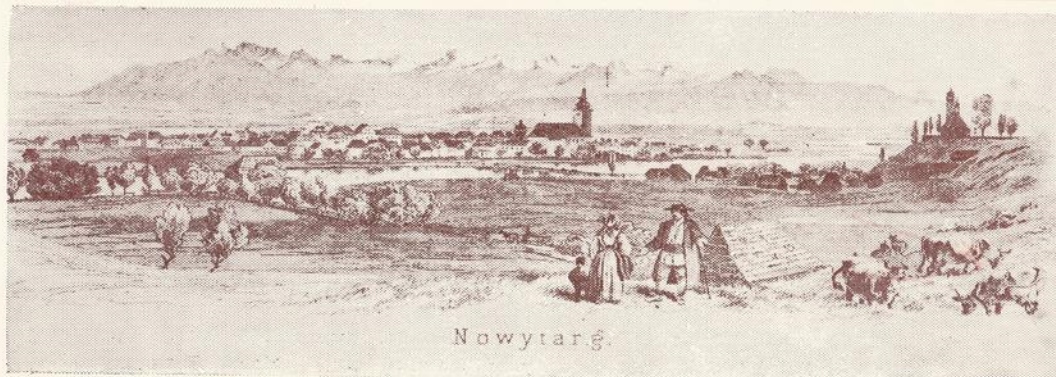

ZBIOROWY WYSIŁEK
DZIAŁACZY PTTK ODDZIAŁ
„GORCE” W NOWYM
TARGU W RATOWANIU
MASZYNY

Nowy targ.

75 lat Drukarni Podhalańskiej
1898 – 1973

PROGRAM:

- Uroczyste otwarcie spotkania — wręczenie nagród i wyróżnień drukarzom i działaczom społecznym
- 500 lat Drukarni w Polsce — mgr Jerzy Waszkiewicz
- Początki Drukarni w Nowym Targu — Czesław Pajerski
- Działalność wydawnicza Drukarni Podhalańskiej w Nowym Targu — dyr Michał Balara
- Wkład Drukarni Podhalańskiej w rozwój kultury na Podhalu — mgr Tadeusz Staich
- Popularyzacja poezji przez Drukarnię Podhalańską — St. Lubertowicz
- Próba analizy treści Gazety Podhalańskiej na przykładzie roku 1922 — mgr Antoni Nowak
- Homo Gutenbergensis — dr Jerzy Mrocza
- Działalność Zakładu Graficznego Przemysłu Terenowego w Nowym Targu — Stanisław Kalinowski
- Dyskusja

**500 lecie
drukarstwa
polskiego**

ZAKŁAD GRAFICZNY W NOWYM TARGU
Muzeum Regionalne Oddz. „Gorce” w Nowym Targu
mają zaszczyt zaprosić

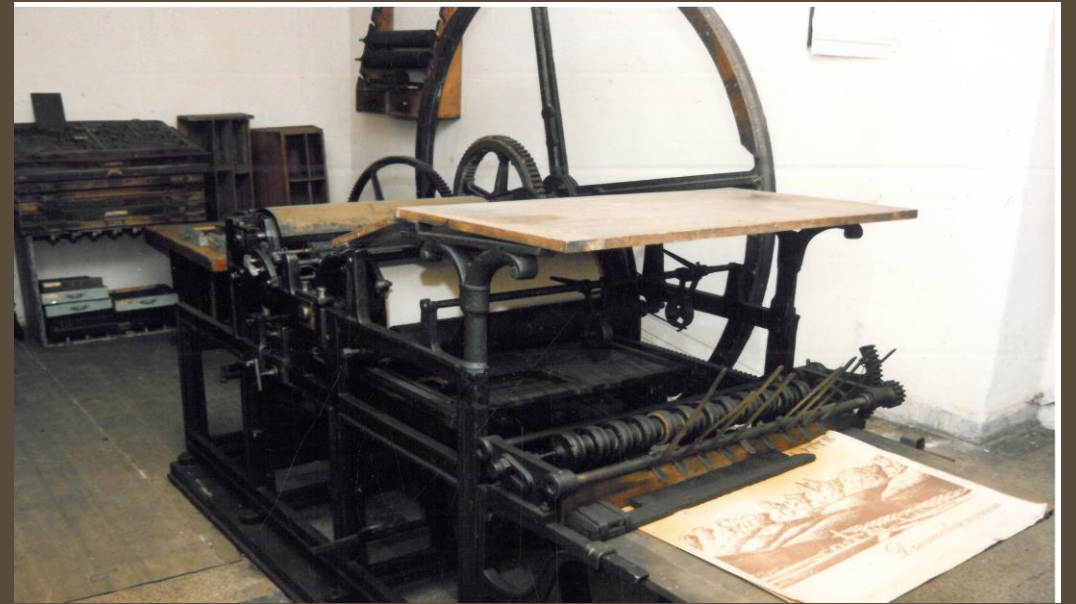
Ob.

n a

UROCZYSTOŚCI ZWIĄZANE
Z DNIEM DRUKARZA
które odbędą się w dniu 25 maja 1974 r. o godzinie 14-tej
w Powiatowym Domu Kultury w N. Targu ul. Sobieskiego 2
KOMITET ORGANIZACYJNY

WYSTAWA

DOROBEK I ROLA DRUKARNI NOWYM TARGU

1. ŻYCIE CODZIENNE MIESZKAŃCÓW

KIOSK
ZODIAK
przy ulicy Kościuszki Nr. 5
otwarty zostanie w
niedzielę dnia 14. 6. 1942
Zapraszamy na lody,
mazagran, piwo, kefir,
ciastka, przekąski it.d.
Specjalność czarna kawa

PROJEKT: urządzenia i dekoracje art. graf. J. Mroszozaka

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szan. P. T. Publiczność, że
otworzyłem w Jordanowie przy ulicy Bystrzańskiej (obok Poczty)

**SPRZEDAŻ SKÓR,
CHOLEWEK I
PRZYBORÓW SZEWSKICH**

w najlepszych gatunkach i w dowolnej ilości po umiarkowanych cenach.

Wyrabiam obuwie
w najnowszych fasonach.

Polecając się łaskawym względem Szan. P. T. Publiczności
kreślę się z poważaniem

STANISŁAW MACIĄGA.

Drukarnia I. Berka w Nowym Targu

P. T.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić P. T. Publiczność, że otworzyłem

Skład mebli i luster
w Nowym Targu przy ul. Sobieskiego 5.
(obok poczty)

Polecam kompletne urządzenia sypialni, jadalni i dziecinne,
meble gięte oraz wyroby tapicerskie jak otomany, kanapy,
materace z najlepszych materiałów, (na życzenie także z własnych)
po cenach umiarkowanych. - Przyjmuję lustra do posrebrzania.

Polecając się łaskawej pamięci kreślę się

z poważaniem
Jakób Langer.

Drukarnia I. Berka w Nowym Targu

K. k. Bezirkshauptmannschaft Nowy Targ.

Prot. Zahl: *6211.*

Identitätsbescheinigung

Zugleich Reiselegitimation für Lokalverkehr im weiteren Kriegsgebiete.

Für

Waleria Frelak

Beruf

Stahlfeldwebelswitwe

40

Jahre, wohnhaft *Nowy Targ*

Es wird hiemit bestätigt, dass der (die) Ge-

nannte

Waleria Frelak

politisch und moralisch einwandfrei ist.

Diese Legitimation gilt bis *8. Oktober* 1916.

Nowy Targ, den

8. Jür

1916.

Leiter

der k. k. Bezirkshauptmannschaft:

711.

Gullung

Unterschrift des Inhabers:

Verlängerungen und Anmerkungen:

87/9

W dobry i tani towar zaopatrzyć się można

w chrześcijańskiej firmie

Jan Jaskierski

NOWY TARG

ul. J. Piłsudskiego 86

Tel. 127.

posiada stale na składzie:

Tel. 127.

Codziennie świeże pieczywo, masło deserowe i kuchenne,
kawę, herbatę, rodzynki, orzechy, migdały, figi, pomarań-
cze, jabłka, mąkę, otręby, kaszę, ogórki kiszzone, kapustę
świeżą i kiszoną, ziemniaki, marchew, buraki, cebulę,
oraz wszelkie artykuły kolonialne i spożywcze.

Równocześnie zawiadamiam PT. Publiczność, że otworzyłem filię

KIOSK towarów mieszanych **KIOSK**
przy ul. Ludźmierskiej
(obok Stadionu)

główny artykuł: ciasta, cukry, owoce.

P. T.

Niniejszem podaję do wiadomości, że

== moja ==

PIEKARNIA

przy ul. KOŚCIUSZKI I. 10. została
Z DNIEM DZISIEJSZYM URUCHOMIONĄ.

Wypieka pieczywo wszelkiego rodzaju

jako to:

bułki zwykłe, warszawskie, bułki
wiedeńskie na maśle, mleku i cu-
krze, tj. kajzerki, rożki, solodragi,
plecionki i obarzanki, następnie
chleb żytni, jasny i chlebiki kura-
cyjne „Grachama“.

Przyjmuję również wszelkie domowe pieczywo do wypieku.

Z poważaniem

A. Mindelgrün.

OGŁOSZENIE!

P. Ż.

Niniejszem zawiadamiam Szan. P. Ż.
Publiczność iż z dniem dzisiejszem obniżam ce-
nę mięsa wołowego na Kor. hal., zaś
wędliny i tłuszcze o 10% taniej.

Z poważaniem
J. HABURA.

TELEGRAM!

TELEGRAM!

Piwo Żywieckie »Zdrój« POTANIAŁO

we wszystkich Restauracjach i Wyszynkach od dnia dzisiejszego

za szklankę	1/2 litrową	—	50 gr.
„	„ 1/4	„	25 „
„	flaszkę 1/2	„	55 „

Również cena za piwo Grybowskie Marcowe znizona została:

za szklankę	1/2 litrową	—	40 gr.
„	„ 1/4	„	20 „
„	flaszkę 1/2	„	45 „

ZASTĘPSTWO ARCYKSIĄŻĘCEGO BROWARU W ŻYWCU:

B. Hammerschlag, Nowy Targ ul. Szeroka 2 - Tel. 73.

ZAKŁAD RADJO- ELEKTRO-TECHN.

z domu p. Borowicza do domu własnego
== przy ulicy ==

ŚW. ANNY 21.

Posiadam na składzie najnowszej konstrukcji aparaty radiowe. (Próba aparatów na miejscu).
Radio sprzęt jak: lampy katodowe, części składowe do aparatów kryształkowych i lampowych,
materiał instalacyjny, żarówki, przybory elektryczne i inne. Ładowanie akumulatorów na miejscu.
Klisze fotograficzne. — CENY NADER NISKIE. — Części do rowerów.

Dziękując za dotychczasowe poparcie polecam się nadal łaskawym względem Szanownej
PT. Publiczności. kreślę się z poważaniem

Stanisław Dworski.

Drukarnia „PODHALANIEK” w Nowym Targu

WAŻNE DLA MIŁOŚNIKÓW RADJA!

P. T. Niniejszem zawiadamiam P. T.,
że uruchomiłem sprzedaż

RADJO- odbiorników

najnowszych modeli, po bardzo niskich cenach.

Wymieniam stare odbiorniki bateryjne
(za dopłatą) na nowe na prąd do bezpo-
średniego włączenia do sieci elektrycznej.

Wobec niskich cen — radio nie jest już dziś luksusem — lecz
nieodzownym łącznikiem społeczeństwa z życiem kulturalnym
Polski i całego świata. Kto ma radio, ma temsamem wszystkie
przyjemności w domu. Muzykę, śpiew, koncerty, operetki, odczyty,
komunikaty społeczne i giełdowe, oraz najświeższe
wiadomości prasowe i sportowe podaje nam **Radjo!**

A zatem radio ze względu na swą popularność
powinno się znaleźć w każdym domu.

Do nabycia w handlu:

A. Zapiórkowski

Telefon 19. **NOWY TARG** Rynek 13.

DRUKARNIA PODHALANIEK, NOWY TARG — TEL. 99.

ZAKŁAD ARTYSTYCZNO-
FOTOGRAFICZNY
E. MORAWETZA

w NOWYM TARGU ul. Ogrodowa ~~34~~
(dom własny) 36.

Wykonuje zdjęcia w nowo urządzonym Atelier
według nowoczesnej techniki,

-- bez względu na stan pogody --
wszelkiego rodzaju fotografii

~~~~~ jak również powiększenia. --

Do cenach zniżonych!
Do paszportów wykonuje się zdjęcia
W JEDNEJ GODZINIE!

Drukarnia I. Borka w Nowym Targu.

*Przyjmuję zdjęcia amatorskie do wykończenia
i daję porady fachowe bezinteresownie!*

Baczność! — Baczność!

P. T.

Niniejszem zawiadamiam uprzejmie P. T.
Publiczność że otworzyłem

FABRYKĘ wyrobów cukierniczych „GEWONT“

w Nowym Targu — Rynek I. 14.

w której wyrabiam: torty, makaroniki,
biszkopity, herbatniki, trufle, pierniki czysto
miodowe, cukierki zwykłe i nadziewane
oraz wszelkie wyroby cukiernicze.

Przyjmuję zamówienia na wesela, zabawy, festyny i t. d.
po cenach konkurencyjnych, dla Kółek rolniczych i sklepów
znacznym rabatem.

Polecając się łaskawym względom P. T. Publiczności nadmieniam,
że fabrykę prowadzę hygienicznie zatrudniając pierwszorzędną
fachowców przeto jestem przekonany że zadowolę pod każdym
względem najwybredniejszych smakoszy.

Z poważaniem

Fabryka wyrobów cukierniczych
„GEWONT“
Ch. Izak Degén.

Regulamin przepisów porządkowych dla ruchu dorożek konnych w Nowym Targu.

— 1948 —

NAKŁADEM ZARZĄDU MIEJSKIEGO W NOWYM TARGU

Drukarnia „Podhalańska“ Nowy Targ M - 9 - 41991

Sanatorium Czerwonego Krzyża w Rajczy.

Porządek dzienny dla żołnierzy.

- 1) Każdy nowoprzybyły żołnierz winien wziąć przed wejściem na salę kąpiel, chorych przygotowaną o każdej porze i poddać się ewentualnemu odwszeniu.
- 2) Mundury należy oddać w przechowanie pełniącemu służbę podoficerowi, przedmioty wartościowe, pieniądze złożyć w kancelarii Sanatorium skąd mogą być każdego czasu odebrane za pokwitowaniem.
- Przyniesione ze sobą prowianty należy oddać w przechowanie siostrze pełniącej służbę na odpowiedniej sali.
- 3) Sanitet pełniący służbę u wejścia wskaże choremu salę gdzie siostra wyznaczy łóżko.
- 4) Plucie na podłogę i ziemię w obrębie i poza Sanatorium najsurowiej wzbronione. Każdy z chorych otrzyma własną spłuwaczkę kieszonkową dla użytku poza salą chorych.
- Spłuwaczki zapelnione płwociną należy co dnia na każdej sali zebrać wieczorem i oddać sanitetowi pełniącemu służbę do desynfekcji.
- 5) Zanieczyszczanie ubikacji Sanatorium i uszkodzanie sprzętów karane będzie jaknajsurowiej.
- 6) Palenie tytoniu na salach chorych najsurowiej wzbronione, dozwolone na korytarzach.
- 7) Utrzymywanie porządku i czystości na salach chorych należy do chorych.
- 8) Kąpiel dla chorych wydaną może być tylko za zezwoleniem lekarza.
- 9) Chodzenie po trawnikach, uszkodzanie drzewek i krzaków w parku surowo wzbronione.
- 10) Odwiedzanie chorych w godzinach oznaczonych w gmachu Sanatorium dozwolone tylko za zezwoleniem lekarza.

11) PORZĄDEK DZIENNY:

Śniadanie	7 1/2 godz.
Wizyta lekarska	8 „
Werendowanie od godz. 9 — 10 ewentualnie dłużej na polecenie lekarza.	
2. śniadanie	10 godz.
W ogrodzie lub inna lekka praca fizyczna dla chorych przeznaczonych przez lekarza od godz. 10 — 12.	
Obiad	12 godz.
Werendowanie od godz. 2 — 3 popoł. ewentualnie dłużej na polecenie lekarza, lekka praca fizyczna w ogrodzie lub inne zajęcie dla chorych przeznaczonych przez lekarza od godz. 3 — 4.	
Podwieczorek	4 godz.
Wizyta lekarska	4 1/2 „
Kolacja	6 „
12) Przebywanie po godz. 8 wieczorem poza obrębem Sanatorium surowo wzbronione.	
13) Śniadanie, 2 śniadanie, obiady, podwieczorki, kolacye wydawane będą chorym we wspólnej jadalni. Spażniającym się, osobne porcje wydzielane nie będą.	
14) Wspólne wycieczki chorych dozwolone tylko za wiedzą i zezwoleniem lekarza.	
15) Raport dzienny u komendanta o godz. 10. przed poł. w kancelarii Sanatorium.	

RAJCZA, dnia 1. kwietnia 1919 r.

Dowódca szpitala

2. KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ I REGIONALNEJ

Podhalanie!

Nadszedł czas, o którym Wam ojcowie powiadali: iż się ruszy śpiące wojsko z pod Tatr...

Z całej tej części Polski, co się nazywa Galicya, zgarnął się naród przeciw Moskalowi, naprzódzi aby bronić własnych swoich dziedzin, a dalej aby wyzwolić resztę ziem dawnego Królestwa Polskiego, jęczącego pod jarzmem carskiem.

Cesarz pozwolił na zwołanie wojska polskiego, które się będzie nazywało Legiony polskie. Do tych Legionów wstąpią Strzelcy, Sokoty, Drużyny i Ochotnicy. Pójdą do boju razem z armią cesarską, pod komendą mianowanych polskich generałów. Zjednoczy się i zleje cała Ziemia Polska, od Tater po Warszawę.

Już też wszystko, co żywe, stanęło do apelu. Poszli starzy i młodzi i nawet ze szkół młodzieńcy. Czas porachunku nastał, czas sprawiedliwej rozprawy. Zapalił się świat cały od krańca do krańca. W tym pożarze wiele padnie — wiele z ognia wyjdzie oczyszczone. Wolność Polski musi wyjść z płomieni, jak słońce o wychodzie.

Podhalanie! Do Was odzew ten zwracam — komisarz wojska polskiego. Jak w potrzebie Ojczyzny zawdy stawaliście ławą — tak teraz staniecie. Poszło zład sporo do armii cesarskiej, poszło już dość i w Drużynach, ale jest jeszcze dużo takich, co oczekują wezwania, i takich, co są zwolnieni, a z bronią dadzą se radę. Zgarnąć się może przy ochocie jeszcze wielka siła.

Potrzeba już ostatnia. Polska woła! Nie przymusem, choćby mogła, ale imieniem świętem: na ochotę. Kto żyw, kto ińo zdoł — młody, starszy — niech się zbiera coperdziej, niech się werbuje do wojska polskiego. Od chałupy do chałupy niechaj to hasło przebiega i burzy do drzwí z wołaniem gromkiem: „Już czas!”

Ruszyło się śpiące wojsko z pod Tatr...

Ustanowiony przezemnie w Mieście i w Zakopanem polski wydział wojskowy ewidencji i werbunku obejmie całe Podhale. W każdej wsi zamianuje męża zaufania, do którego ochotnicy mają się zgłaszać. A kto się zgłosi do wojska polskiego, już nie będzie do armii cesarskiej wołany.

Czas nagli. Kraków i Warszawa czeka. Czekają Was tam bracia Wasi z Drużyn, Sokola i Strzelca.

Podhalanie! Wzywam Was!... W imię swobody, wolności, i w imię święte Polski... Już czas!

W Zakopanem, w sierpniu, w dzień świętego Bartłomieja, 1914 r.

Z ramienia departamentu wojskowego:

Włodzimierz Tetmajer
Powiatowy Komisarz Wojskowy.

POLACY!

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus i Maryja, Matka Jego, Królowa Korony Polskiej!

Bracia Podhalanie!

Nadszedł ten czas, nadeszła ta burza, którą przeczuwaliśmy wszyscy. Wielka godzina wybiła. Poruszyła się cała Europa, wojska wszystkich państw stoją pod bronią. Austro-Węgry biją się z Serbią i Rosyą. Niemcy, z Rosyą, Francją, Belgią i Anglią. Co będzie jutro, co będzie za godzinę — Bóg Wszechmogący wie. Centrum wojny przenosi się siłą wypadków na ziemię naszą, na te biedne ziemie polskie, tylu ofiarami uświęcone, morzem krwi naszej rycerskiej nasyczone.

Czy pamiętacie Chochołów? Wspomnijcie na tych dziadków naszych, co w r. 1846 chwycili za broń, by zdobyć niepodległość Ojczyźnie. Ks. Kmietowicz, organista Andrusikiewicz, Zych, Kois, Styrczula i tylu, tylu innych! Oni dziś patrzą na nas, oni nas budzą, oni wołają nas do boju!

W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego, w imię sławy Polski, w imię dobra obecnych i przyszłych pokoleń naszych, w imię tej wiary świętej katolickiej, którą nam Moskal chce zabrać, zaklinamy i wzywamy Was:

Powstańcie! Chwycicie za broń i siłą ruszcie przez Kraków na Moskwę. Starzy i młodzi, mężowie i kobiety — słuchajcie: oto ostatnia godzina ciemności! Miecz tylko ją przetnie! Miecz sprawi tylko światłość sprawiedliwą na ziemi polskiej.

Ojcie nasz, który jesteś w niebie, święć się Imię Twoje nad ziemią polską, nad wojskami polskimi, które w Twoje Imię i o Twoją prawdę idą walczyć.

Ojcie nasz, który jesteś w niebie, święć się Imię Twoje nad Drużynami Podhalańskimi, które wyruszą w pole!

Bracia! Po jednym, po dwóch, po dziesięciu — ruszajmy wszyscy do Krakowa! Tam dostaniemy broń i rozkazy. Naprzód w imię Boga!

Dnia 4 sierpnia 1914.

Komenda Drużyn Podhalańskich.

PROF. KAROL WŁADYKA.

PIEŚŃ POLSKA Z LAT WIELKIEJ WOJNY.

NOWY TARG.
CZCIONKAMI DRUKARNI IGNACEGO BORKA W NOWYM TARGU.
MCMXVL

GIMNAZYM NOWOTARSKIE

W CZASIE WOJNY WSZECHSWIATOWEJ
W ROKU 1914/15.

Wojna!... wojna!... Nie było w Litwie kątka ziemi,
Gdzieby jej huk nie doszedł!.....

NOWY TARG
W DRUKARNI IGNACEGO BORKA W NOWYM TARGU.
MCMXV.

Nakładem Podhalańskiej Spółki Wydawniczej — Redaktor odpowiedzialny: Feliks Gwizdź.

„Gazeta Podhalańska” wychodzi na każdą niedzielę.

Adres redakcji i administracji: Nowy Targ, dom „Sokoła”. — Rękopisów nie zwraca się, listów nieopłaconych nie przyjmuje się. Do listów wymagających odpowiedzi, należy dołączyć markę na odpowiedź. Reklamacje (nie zaklejone) są wolne od opłaty pocztowej. — „Gazeta Podhalańska” kosztuje na cały rok: w Galicyi i Austro-Węgrzech 4 kor., w Królestwie Polskiem i Rosyi 3 ruble, w W. Księstwie Poznańskiem i w Niemczech 5 marek, w Ameryce 2 dolary. Numer pojedynczy 10 hal.

Poczucie obywatelskie.

Przed kilku tygodniami zjawił się w redakcji naszego pisma niezwykle gość. Ubrany przyzwoicie, czysty, wygolony, mówiący dobrze po polsku, od czasu do czasu wtrącający jakieś słowo angielskie, ale tylko dla wyjaśnienia, jak to lub owo nazywają w Ameryce, gość ów sprawił na nas jak najmielsze wrażenie. Wdaliśmy się w dłuższą rozmowę. I pan Karol Zembal, on to bowiem był owym gościem, nie wzięliśmy nam chyba za złe, jeśli o nim słów kilka tutaj napiszemy. Pan Karol Zembal, rodem z Chabówki, od dłuższego już czasu przebywa w Ameryce. Tam dorobił się w pocie czoła znacznego majątku, pracuje jednakże ciągle i pomnaża nietylko swój majątek, ale i siebie. Należy bowiem do organizacji narodowych w Ameryce, czyta wiele książek i gazet polskich, co więcej, czasem sam chwytą za pióro i w sprawach narodowych głos zabiera. Po latach przybył odwiedzić strony rodzinne, ukochane Podhalę, krewnych i znajomych. Odwiedził też i naszą redakcję. Pan Zembal był zachwycony tem, co się na Podhalu zaczęło dziać. W gorących słowach mówił o Drużynach Podhalańskich, o uniezależnieniu się ludności od lichwy, o organizacjach takich, jak Kółka rolnicze i Kasy Raiffeisena, nie szczędził też słów uznania dla ludzi, co nie zapomnieli o Orawie i Spizu, życzył jak najlepszego rozwoju „Gazecie Podhalańskiej”. Na znak, że słów nie puszcza na wiatr, gość nasz nietylko gazetkę zaprenumerował, ale wstąpił także z udziałem do Podhalańskiej Spółki Wydawniczej.

Niemniej miłego gościa witaliśmy w progach redakcji naszej w tym tygodniu. Był nim p. Michał Gał, rodem z Odrowąża, który opuścił Podhalę przed 28 laty i obecnie przybył na krótki czas odwiedzić strony rodzinne. Pan Gał był kiedyś w Rzymie, potem w Turcji, później w Paryżu, a wreszcie osiadł w Ameryce, gdzie dorobił się znacznego majątku i wielkiego poważania wśród rodaków, jest bowiem prezesem jednej z grup Polskiego Związku Narodowego Ameryki północnej. My, którzy lubimy utyskiwać na wszystko, co robimy, że robimy źle i niedołącznie, możemy się pocieszyć uwagami p. Gała. Po 28 latach niebytności na Podhalu, p. Gał zauważył tu ogromne zmiany — na lepsze. Lepiej już uprawiamy ziemię, więcej wiemy o świecie, nie oczymy nas byle kręć lub okpić, garniemy się do świata. Mieszkamy ładnie, szanujemy się, gościnności nie odmawiamy, serce umiemy okazać. To wszystko są uwagi p. Gała. I miło nam je słyszeć, choć nie wszystko byśmy malowali tak różowo. Ale niechże i tak będzie. To jedno w każdym razie da się wysnuć z rozmów i z p. Zebalem i z p. Gałem, że zmiany na Podhalu zasły i to poważne, zmiany na lepsze.

I pochód ten ku lepszej przyszłości postępować by różnie, gdyby nasi Podhalanie mieli w sobie więcej poczucia obywatelskiego, więcej wiary w siebie i w przyszłość, więcej zaufania do drugich przedewszystkiem między sobą. Na rzeczy te zwrócił już uwagę p. Szymon Grac z Rokicin w swych artykułach pt. „Czego nam brakuje”. Brak poczucia obywatelskiego, poczucia łączności w pracy i odpowiedzialności za teraźniejszość wobec przyszłości, to jedna z ujemnych stron naszego życia społecznego na Podhalu. Trzeba się

Nakładem Podhalańskiej Spółki Wydawniczej — Redaktor odpowiedzialny: Feliks Gwizdź.

„Gazeta Podhalańska” wychodzi na każdą niedzielę.

Adres redakcji i administracji: Nowy Targ, dom „Sokoła”. — Rękopisów nie zwraca się, listów nieopłaconych nie przyjmuje się. Do listów wymagających odpowiedzi, należy dołączyć markę na odpowiedź. Reklamacje (nie zaklejone) są wolne od opłaty pocztowej. — „Gazeta Podhalańska” kosztuje na cały rok: w Galicyi i Austro-Węgrzech 4 kor., w Królestwie Polskiem i Rosyi 3 ruble, w W. Księstwie Poznańskiem i w Niemczech 5 marek, w Ameryce 2 dolary. Numer pojedynczy 10 hal.

Nowa twierdza kultury.

Ktoś, kto zna dobrze Podhalę i ma sposobność szeregować codzienne zdarzenia i objawy życia tutejszego, ten niewątpliwie przyzna, iż w ostatnich czasach wiele zmieniło się tu na lepsze. Możemy to sobie powiedzieć z pewną dumą. A to tembardziej, że korzystne rezultaty osiągnięto tu na różnych polach życia społecznego i przy udziale różnych ludzi zarówno z pośród ludu, jak i inteligencji. Jak dla całej Polski rocznica Grunwaldu, tak dla naszego zakątka obchód Chochołowski miał niewątpliwie znaczenie przełomowe. Ten obchód istotnie został w naszym zbiorowym życiu ślad wielki. Niedowiarkom otworzył oczy, ciemnym zapalił światło. Trza ino chcieć, a zrobić można i da się dużo. Po obchodzie chochołowskim, żywiołowym niejako, zgromadził się lud podhalański na obchód Konstytucyj majowej w Nowym Targu. Niedawno zaś Podhalę, jak zadach zakątek Polski, stanęło licznie w Krakowie na obchodzie ku czci Poniatowskiego. O czem to wszystko świadczy?

Świadczy to, że iskra poczucia narodowego trafiła na grunt podatny, że przemienia się ona z wolna w święty ogień miłości Ojczyzny, w ogień, który raz wzniecony, nigdy nie wygaśnie. Ale gdybyśmy tylko na fundament obchodów narodowych przyszłość naszą budowali, to budowa ta nie byłaby jeszcze silną. Fundament pod Polskę niepodległą musi być granitowy mogący przetrzymać najgorsze burze i zawieruchy. Wraz więc z obchodami narodowymi winna naprzód postępować praca z każdym polu, praca mrowcza i nieraz niepokątna, a jednak składająca się na wielkie

działo — na całość potężną, świadczącą o żywotności narodu.

Z radością możemy powiedzieć, że i w tej pracy Podhalan nie brak. Czytaliśmy niedawno w naszej gazecie sprawozdania z obrad Kółek rolniczych n. p. w Witowie i w Kowańcu, świadczących o świadomej pracy w nich, po wsiach naszych rozrzucone są sklepy Kółek rolniczych, rozwijają się Kasy Raiffeisena, Kola T. S. L. w Zakopanem, w Nowym Targu, w Czarnym Dunajcu czy Krościenku zakładają po wsiach wypożyczalnie pożytecznych książek, z których lud obficie korzysta — jednym słowem: coś poczyną się dziać. I niewątpliwie praca w tych instytucjach, wymagająca współdziałania inteligencji z ludem, będzie się rozwijała pomyślnie, zwłaszcza, iż na Podhalu niema owych gorszących walk partyjnych, psujących wszystko, co w zgodzie zostało poczęte.

Jednym z wielkich i doniosłych dla rozwoju Podhala dzieł, jest też dzieło, dokonane w Czarnym Dunajcu — nowa twierdza polskiej kultury, Dom Towarzystwa Zaliczkowego. Dom ten już w zeszłym roku postanowiono budować. Od postanowienia czas niedaleki, a oto Dom stoi już gotowy. W niedzielę dnia 26 października poświęcił go kanonik i proboszcz czarnodunajcejski, ks. Brosig. I jeśli przy tej sposobności ks. proboszcz Brosig podniósł zasługi kierowników czarnodunajckiego Towarzystwa Zaliczkowego, jeśli z tak wielkim uznaniem mówił o ich prawdziwie obywatelskiej działalności, to był on wyrazem wszystkich, pragnących dobra i podniesienia góralczyzny.

Dom Towarzystwa Zaliczkowego w Czarnym Dunajcu jest wzorem cichej, a celowej, w daleką przyszłość zmierzającej działalności obywatelskiej. Bo prze-

Nakładem Komitetu spisko-orawskiego w Nowym Targu.

Rota spisko-orawska.

I.

Nie damy ziemi szczytów Tatr,
Ni Spisza ni Orawy,
Rozpędzi chmury halny wiatr
I czeskie zdmie kurzawy.
Nie damy, by hań zasiadł wróg,
Tak nam dopomóż Bóg! (bis)

II.

Połączym z sobą naszą brać,
Posplatam społem ręce,
Wszak im musimy pomoc dać,
Zbawienie w ich udręce!
Trąbity w halach zagra róg,
Na bój! dopomóż Bóg! (bis)

III.

Nie damy kalać orlich gniazd.
To nasze lasze znamię!
Nie damy zabrać spiskich miast,
Wyteżym chrobre ramię!
U naszych leże zdrajca nóg,
Tak nam dopomóż Bóg! (bis)

IV.

W zwycięstwa znak na turniach Tatr,
Sobótki to weselne,
Zapłoną hań tysiące Watr,
Oślawią czyny dzielne!
Hejnałem zabrzmi złoty róg,
Wždy nam pomagaj Bóg! (bis)

V.

Mamy już ziemię u stóp Tatr,
Spisz mamy i Orawę!
Przegonił chmury halny wiatr
I czeską zwiął kurzawę!
Nie dał aby hań zasiadł wróg,
Tak nam dopomógł Bóg! (bis)

Stanisław Eljasz Radzikowski.

Druk. I. Borka N. Targ

Numer poświęcony Spiszowi i Orawie.

Opłacono gotówką.

Cena powiększonego numeru 20 gr.

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM PODHALA, SPISZA I ORAWY.

Rok II

Nowy Targ, dnia 8 sierpnia 1937 r.

Nr 16

Komitet Plebiscytowy Spisko-Orawski

Zdjęcie grupy członków dokonane w r. 1920 w Nowym Targu.

Fot. E. Morawetz, Nowy Targ, Ogrodowa 36.

W I rzędzie od lewej siedzą: prof. L. Czech - obecnie dyr. gimn. Goetowa, Walery Goetl - prof. Akad. Gór, Ks. Berdynd Machay, Dr Jan Bednarski, prac. Komitetu Pleb., Prof. Władysław Haber - p.o. insp. szkoln., por. F. Gwizdał - senator, ks. Grzegorz, dr Michał Grażyński - ob. wojewoda śląski, Piotr Foroncy - W II rzędzie od lewej stoją: (...), Wojtek Halaszyn, por. J. Zych - ob. ppłuk. Fr. Barneri, Stefania - Syperona, Eng. Machay - prof., Szynkiewiczówna, Ks. A. Sikora, Ks. Józef Buron, Filip Czernowski - radca Izby Kontr. Państwa, dr Fr. Kubecki - dyr. szpitala, Palla, Bojankowski, W III rzędzie od lewej: Wilczkiewiczówna, dr Działisz - prof., Kojzer, Jan Wiktor - literat, dr Dobrowolski, Sarina - prof., (...), dr W. Stanek - dyr. szpitala, por. W. Loreniewicz, dr Barosi - dyr. szpitala, Eug. Piekarczyk - prof., Jan Piekarczyk mł., Różycki, Piwowar. - U góry stoją: J. Regiec, Szymon Stanek - inż., J. Zborowski - dyr. muzeum, Palczewski - sierżant, Jan Piciński - kier. szkoły.

24 GŁOSUJcie NA BLOK 24
KATOLICKO-NARODOWY

KTO CHCE 24
POLSKI WIELKIEJ, SILNEJ, PRAWORZADNEJ, WIERNEJ
RELIGJI SWOICH OJCÓW, KTO CHCE BY NARÓD POLSKI
BYŁ W POLSCE JEDYNYM GOSPODARZEM GŁOSUJE
NA LISTĘ Nr.

KTO CHCE walki klas, zwiększenia wydatków
państwowych i podwyższenia podatków, kto chce rozdziłać
Kościoła od Państwa i autonomji dla wszelkich „mniejszości”
głosuje na listę Nr. 2-3-10-14

KTO CHCE głodu, nędzy, ludożerstwa, krwawych rządów „czerezwy-
czajki”, kto chce, by w Polsce ludzie mieli źle tak, jak w Rosji Sowieckiej
głosuje na listę Nr. 13

KTO NIE WIE, czego chce,
głosuje na listę Nr. 1-30

STRZEŻ SIĘ OSZUSTÓW!

Jeżeli ktokolwiek ogłosi, że lista Nr. 24
w okręgu wycofana

NIE WIERZ TEMU!

24 GŁOSUJ NA LISTĘ Nr. 24
Blok Katolicko-narodowy.

GÓRALE!

Na liście ZWIĄZKU LUDOWO-NARODOWEGO STRONNICTWA zbankrutowanego
do tego stopnia, że wstydził się podczas wyborów nazwy swojej i kryje się pod firmą
KATOLICKO-NARODOWEGO STRONNICTWA,

usunięty burmistrz Zakopanego **Medard Kozłowski**
jakby na urągowsko poważnym góralom postawił niedoświadczonego młodzika
Józefa Pawlicę i to na **trzeciem** miejscu.

Milżem mu jest nieznany nikomu 25-letni Edward Zajaczek, agitator, i dlatego
figuruje na miejscu drugim.

Medard Kozłowski wszystkich Was skompromitował, — Zakopane doprowadził do
zupełnej ruiny, a Was podzielił na dwa wrogie obozy.

Górale nie dajcie się bałamucić!

**Wiedziecie, że lista Kozłowskiego
nie otrzyma żadnego mandatu.**

Nie pozwólcie aby kozły i zajaczki skacząc po Waszych barkach pieły się do
zaszczytów i robiły brudne interesy.

GŁOSUJcie na 1
SOLIDARNIE listę Nr. **1**

na której na **PIERWSZYCH MIEJSCACH** stoją poważni i zasłużeni górale,
którzy imię górali rozstawili po całej Polsce!

- 1) **Góral, JĘDRZEJ GALICA** general,
- 2) **Góral, FELIKS GWIŹDŹ** literat i redaktor Gospodarza Polskiego.

**Każdy poważny i uczciwy góral,
pragnący dobra Państwa i Podhala**

GŁOSUJE TYLKO NA LISTĘ Nr. 1.
Górale.

Quint. Asen. Nupt. Vener. Vol.

NA DOCHÓD CZERWONEGO KRZYŻA

odbędzie się

W DNIACH 21 i 22 MARCA 1915

CODZIENNIE OD GODZINY 9-TEJ DO 1-SZEJ W POŁUDNIE A OD GODZINY 2-GIEJ
DO 5-TEJ PO POŁUDNIU W SALI POSIEDZEŃ RADY MIEJSKIEJ W NOWYM TARGU

WYSTAWA

WSPÓŁCZESNYCH MALARZY POLSKICH

Wstęp dla dorosłych 20 hal. dla dzieci 10 hal.

Drukarnia I. Borka w Nowym Targu

3.

**SZERZENIE OŚWIATY,
KULTURY I SPORTU**

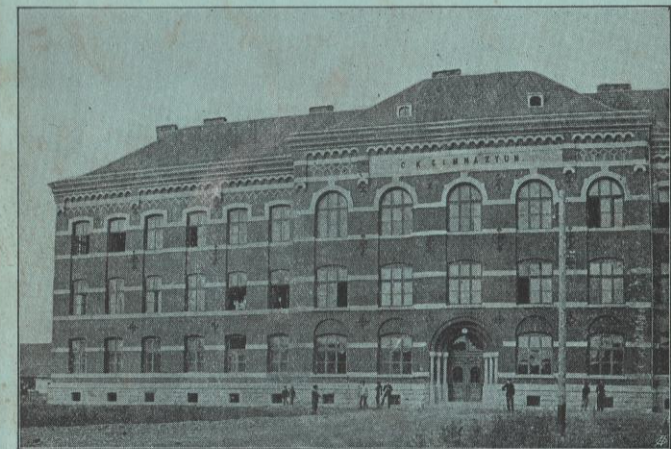
SPRAWOZDANIE

DYREKTORA

**C. K. GIMNAZYM
W NOWYM TARGU,**

ZA ROK SZKOLNY

1909/10.

**NOWY TARG.
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.**

Drukarnia I. Borka w Nowym Targu, filia: Zakopane.

1910.

Towarzystwo muzyczno-dramatyczne im. Szopena w Nowym Targu
urządza

w sobotę dnia 3-go czerwca 1916 r.

WIECZÓR DRAMATYCZNY

z następującym programem:

TATUSZ POZWOLIŁ

komedya w I. akcie Mozera w przeróbce Walewskiego.

OSOBY:

Bujnicki, literat
Barbara, jego żona
Karol Bujnicki, jego bratanek

Elżbieta, córka Bujnickich
Grzegorz, syn
Mania, jego córka

Róża, służąca Bujnickich
Dzieje się za naszych czasów w miasteczku Bujnickich.

PIOSNKA WUJASZKA

komedya w I. akcie ze śpiewami Al. Fredry.

OSOBY:

Prosper Dodowski
Płacyd Ciołowicz, jego siostrz.
Władysław, Emil, Stefan

Barbara Piperkowska
Basia, jej córka
Kasper, kelner kapielowy

Rozce dzieje się w Zdrójowie,
miejsce kąpielowe.

Początek o godzinie 8-mej wieczorem.

Ceny miejsc: I. rz. 2 K. 50 h. II. rz. 2 K. III. rz. 1 K. 50 h. dla członków I. rz. 2 K. II. rz. 1 K. 50 h. Balkon I. rz. 1 K. II. rz. 50 h. Wstęp na sale 50 h. dla młodzieży szkolnej 30 h.

Bilety wcześniej do nabycia w drogueryi W. P. Ossowskiego.

Druckhaus 1. Druk w Nowym Targu.

Staraniem i siłami Gimnazjum nowotarskiego

odbędzie się w sali Sokoła w Nowym Targu

w sobotę dnia 10. maja 1919 r.

UROCZYSTY WIECZÓR WIELKIEJ POEZJI POLSKIEJ

z następującym programem:

I. Słowo wstępne.

II. Oda do młodości Adama Mickiewicza (deklamacja)

III. Z Maryi Stuart Słowackiego: scena między Henrykiem, a Nickiem.

IV. Pogrzeb Kazimierza Wielkiego St. Wyspiańskiego ~ (deklamacja).

V. Urywki z Lilli Wenedy Słowackiego (Trzy próby uwolnienia ojca).

Początek o godzinie 7^{1/2} wieczorem.

CENY MIEJSC:

I. miejsce 6. Kor. II. miejsce 4. Kor. III. miejsce 3. Kor. Galerya 4. Kor.

Wstęp na salę 2. Kor. Bilety wcześniej nabyć można u WP. Ossowskiego.

Czysty dochód przeznacza się na ubogą młodzież
tutejszego gimnazjum.

Druckhaus 1. Druk w Nowym Targu.

TOwarzystwo MUZYCZNO-DRAMATYCZNE IM. CHOPINA
w Nowym Targu

otwiera z dniem 1. marca 1916 roku

SZKOŁĘ MUZYCZNĄ

obejmującą:

1. klasę gry fortepianowej 2 lekcje tygodniowo na opłatę 15 K miesięcznie
2. " " skrzypcowej 1 " " " " 8 K " "
3. " " śpiewu solowego 2 " " " " 15 K " "
4. " " deklam. i dykcji 1 " " " " 2 K za cały kurs
5. " " gimnastyki rytmicznej Dalcroze'a 1 lek. tygod. na opł. 16 K " "

oraz wykłady teoretyczne:

Elementarne zasady muzyki	2 godziny tygodniowo
Teoria muzyki	2 " "
Historia dramatu	1 " "
Historia muzyki	1 " "

Kurs trwać będzie do dnia 1 lipca 1916.

Wykłady teoretyczne są dla uczniów klas muzycznych obowiązkowe i bezpłatne. — Dla osób nie będących uczniami klas muzycznych wynosi opłata Zasad muzyki lub Teorii muzyki 10 K za cały kurs, historii dramatu lub historii muzyki 2 K za cały kurs. — Wpisowe wynosi 1 K — Uczniowie zdolniejsi a niezamożni mogą otrzymać częściowe uwolnienie od opłaty.

Przyjmowanie zapisów i udzielanie wszelkich informacji odbywać się będzie dnia 25, 26, 28 i 29 lutego b. r. od godziny 6-7 wieczór w lokalu Towarzystwa w budynku Sokoła, później zaś w każdą środę i sobotę od godz. 8-9 wieczór.

Druckhaus 1. Druk w Nowym Targu.

KINO TATRY

TOW. BURSY CİMN. W NOWYM TARGU.

wyświetli

1-go W SOBOTĘ i NIEDZIELĘ 2-go

największy film
dotychczasowej produkcji polskiej p. t.

PARADA REZERWISTÓW

Obsada:

ADOLF DYMSZA
WALTER WŁAD. — SIELAŃSKI STAN.
TOLA MANKIEWICZÓWNA.

2 godziny
śmiechu.

POLSKA KOMEDJA WOJSKOWA

2 godziny
śmiechu.

Jako dodatek Tygodnik Paramoutu Jako dodatek

Początek seansu w sobotę o godzinie 8-ej wieczór, — w niedzielę o godz. 6-ej i 8'30 wieczór.
Ceny biletów od 0'49-1'60 zł. wraz z opłatą na Czerwony Krzyż i Fundusz Pracy. Kasa otwarta o g. 5.

Drukarnia Podhalańska, Nowy Targ, ul. Rynek 16

Kinoteatr „TATRY” Nowy Targ

wyświetla

W NIEDZIELĘ DN. 29 WRZEŚNIA 1929 R.

Nowość!

Dramat salonowy p. t.

Nowość!

ZŁOTA LILJA

(czyli nad modrym Dunajem.)

Senzacyjne dzieje miłości pięknego arcyksięcia i ślicznej dziewczyny.
Rekord romantycznego nastroju i mistrzowskiej reżyserji.

W rolach głównych:

BILLE DOWE i ELIWE BROOK.
NADPROGRAM KOMEDJA.

Początek seansów o godz. 6 i 8¹⁵ wieczór.

Drukarnia „PODHALAŃSKA” w Nowym Targu

Kinoteatr „TATRY” Nowy Targ.

wyświetla

W NIEDZIELĘ DN. 22. WRZEŚNIA 1929 R.

ZIEMIA OBIECANA

Imponująca wizja życia Łódzkiego, według słynnej powieści
Wł. St. Reymonta laureata nagrody Nobla

w roli Anki JADWIGA SMOSARSKA w roli Anki

W rolach głównych:

Anka	Jadwiga Smosarska	Panna młoda	Janina Szymbortówna
Karol Borowiecki, dyrektor fabryki	Kazimierz Junosza-Siepowski	Pan młody	Wacław Zdanowicz
Maks Baum	kolodzy i wspólnicy	Mateusz, służący	Henryk Małkowski
Moryc Welt	Borowieckiego	Zajczkowski, obywatel ziemski	Paweł Owertlo
Herman Buchholz, potentat bawoliński	Ludwik Solski	Müller, fabrykant	Karol Janowski
Adam Borowiecki, ojciec Karola	Antoni Roladzki	Agent giełdowy	Kazimierz Skonieczny
Lacy Zakerowa	Maria Gorczyńska	Gold	Czesław Skonieczny
Bankier Zaker, jej mąż	Jan Szymalski	„Czarny łabędź”	Loda Halana
Malinowski, monter	Jan Szymalski	„Białe łabędzie”	Jadwiga Korczyńska
Zoska Malinowska, jego córka	Maria Modzelewska	Samoizbita	Janina Kaniowska
Gryszpan, bankier	Ludwik Lawicki	Agent handlowy	Tadeusz Wesołowski
Mela Gryszpan, jego córka	Maria Arnoldówna	Rejent	Aleksander Boguski
Wysocki, lekarz	Leon Łuszczewski	Maitre d'hotel	Julian Krzewiński
Kessler, dyrektor Administracyji	Kazimierz Justian	Robotnik	Henryk Krzewiński
Kundel, kanclerz Buchholza	Wiesław Gawlikowski	Tancerki	Kosutski Girls

Rzecz dzieje się w Łodzi, jej okolicach i majątku ziemskim w Łowickiem.

Zniżki nieważne. Ceny z powodu wielkich kosztów filmu podwyższone.
Początek seansów o godz. 4, 6¹⁵ i 8⁴⁵ wiecz.

Drukarnia „PODHALAŃSKA” w Nowym Targu

Tow. „Teatru
i Chóru ludowego“
w Nowym Targu

urządza
we czwartek
dnia 6-go stycznia 1916
w sali „SOKOŁA“

WIECZÓR ŚMIECHU

PROGRAM:

I. Chór.

2. **Kumoszki.** 3. **Kostusia.** 4. **Plac ek.**

OSOBY:

Marcinowa
Michałowa || Józefowa
Arendarz.

OSOBY:

Wojciech
Kostusia || Nieznajomy.

OSOBY:

Starzec
Anioł | Baba-Jaga | Marcin
Żandarm.

5.

Cudowny doktor. Wam się łatwo śmiać.

OSOBY: | Maciej
Obey.

OSOBY: | Anioł
Jakob | Sasiał
Żyd | Głos I.
Głos II.

7. **W starym piecu dyabeł pali.** Komedya
w jednym akcie.

OSOBY:

Tymoteusz Barabola, obywatel
Piotr Święcicki, jego oficyalista | Kordula, sasiadka Tymoteusza
Bartek, służący Tymoteusza.

Rzecz dzieje się
na wsi u Baraboli.

8. Chór.

Początek punkt. o godz. 7. wieczór. Ceny miejsc: Krzesła I-rz. 2 kor. Krzesła II-rz. 160 kor.
Krzesła III-rz. 1 kor. Balkon siedzący 1 kor.
Parter 40 h. Członkowie placą połowę.

Dochód przeznaczony dla biednych.

Drukarnia L. Berka w Nowym Targu.

Cytojcie!

Cytojcie!

Wesołki przy Tow. Teatr i Chór Ludowy
w Nowym Targu

wycyniom _____ dnia _____ 1934
w sali »Sokoła« w Nowym Targu o godzinie 8-ej wieczorem

PASTORAŁKE PODHALAŃSKOM

4 odsłony — napisał W. Apostoł.

1. Pirso wiadomość. - 2. Na polanie.
3. Hołd Dzieciatku. - 4. Na weselu.

OSOBY:	Matka Boża Św. Józef Trzej Królowie Anieli Herod Manases Diabli Rejcok	Rzymciok Tylka Zosia Filas Biażon Jasistek Ruś Fitok	Kuc Cereśnica Halcyń Borowy Teresa Janiela Muzyka i tanieczniki.	OSOBY:

Ceny miejsc: Krzesła I-rzędne 1'99 zł., Krzesła II-rzędne 1'49 zł., Krzesła III-rzędne 0'99 zł.,
Wstęp na salę 0'49 zł., Galeria 0'99 zł.

Dochód przeznaczony na cele oświatowe.

Staraniem Towarzystwa św. Wincentego à Paulo w Nowym Targu
odbędzie się

w środę dnia 26 lutego 1919. w sali Sokoła

WIECZOREK

z programem:

1. Deklamacya

2. Antkowe wesele

Komedyjka w 1 akcie Przybyłskiego.

3. Kostusia

4. Cudowny doktor

dyalogi komiczne Bolesławicza.

5. Opiekunka sierót

obrazek sceniczny w 3 aktach Jaworskiej.

Początek o godz. 8-mej.

CENY MIEJSC: Krzesło I-rzędne 4 K. drugorzędne 3 K. trzeciorzędne
2. K. Wstęp na salę 1 K. Galeria 2 K.

Wydawnictwo S. Baka w Nowym Targu.

ZWIĄZEK PRACY OBYWATELSKIEJ KOBIET
w Nowym Targu

urządza

w sobotę 21 w sali „Sokoła“ w sobotę 21
PRZEDSTAWIENIE
p. t.

LUNATYK

krotochwila w 3 aktach
E. Bluma i R. Toché.

OSOBY:

Mongodin Robert Berneret Franciszek	Sawinien Pani Mongodin Klorynda Lucja

Reżyserja p. Fr. Wascha.

POCZĄTEK O GODZINIE 8 WIECZOREM.

Ceny miejsc: Krzesła I-rzędne 1'49 zł., II-rzędne 99 gr., III-rzędne 75 gr., Wstęp na salę 49 gr.
Bilety wcześniej do nabycia w Drogerji WP. Ossowskiego.

Dochód przeznaczony na samopomoc
Koła Pracy Obywatelskiej Kobiet

W PIĄTEK DNIA 6. SIERPNIA BR.

odbędą się pod kierownictwem JW Pana Gen.
Bryg. Inż. **Andrzeja Galicy** Dcy 21. D. P. G.

ZAWODY SPORTOWE O MISTRZOSTWO V. D. O. K.

na stadionie sportowym I. p. s. p.
„Pod Borem“ w Nowym Targu.

PROGRAM NASTĘPUJĄCY:

Godz. 8 rano: Zbiórka zawodników na rynku przed ratuszem
i powitanie przez Dcę 21. D. P. G.

Godzina 8¹⁵: Zawody w marszu 10 klm ze strzelaniem
na 200 m. o mistrzostwo 21. D. P. G.

Godzina 9[—]: Pięciobój.

Godz. 11-12: Zawody artylerji w jeździe zaprzęgami.

Godz. 12-14: Przerwa.

Godz. 14-16: Zawody lekko atletyczne.

Godz. 18[—]: Rozdanie nagród (dyplomów).

WSTĘP WOLNY.

Wczasie zawodów koncert muzyki 4. p. s. p.

Drukarnia I. Berk w Nowym Targu.

KOMITET SPISKO-ORAWSKI W NOWYM TARGU.

Ogólnie znane zamiłowanie górali do koni wywołało myśl, by dać sposobność właścicielom tych pięknych koni do poznania tychże pod względem ich zalet w biegu nagrody.
W tym celu urządza się dnia 3 sierpnia b. r. o godz. 2 popołudniu
na równi koło Strzelnicy w Nowym Targu

CHŁOPSKIE WYŚCIGI KONNE

na które wszystkich właścicieli koni się zaprasza.

Program:

Bieg płaski na odległość 1000 m.

Nagrody:

I. 500 Koron, II. 250 Koron, III. 150 Koron, IV. 100 Koron.

Zgłoszenia przyjmuje się:

dnia 14 i 28 w Nowym Targu od godz. 8-2 popoł. w kanc. komitetu wyścigowego w „Domu żołnierza“ (budynek pocztowy) I p.

Późniejsze zgłoszenia nie będą uwzględnione.

Wpisowe za każdego zgłoszonego konia 20 K. Przy zgłoszeniu podać należy wiek, rodzaj maści i pochodzenie konia.

Wpisowego nie zwraca się.

Używanie siodła jest dozwolone. *Właściciel nagrodzonego konia otrzyma

dyplom.

Wręczenie dyplomu i nagród odbędzie się po ukończeniu wyścigów na Festynie w parku miejskim. Wstęp na plac wyścigowy dla publiczności 2 kor. od osoby.

Dochód przeznaczony na fundusz walki o Spisz i Orawę.

UWAGA: Orzeczeniu sędziów i zarządzeniu startera ma się każdy bezwzględnie poddać. W ścigów t.j. 3. sierpnia ma jeździec i koń już o godzinie 1 popoł. być na torze wyścigowym koło Strzelnicy. Na torze wyścigowym przygrywać będzie od godziny 14-tej (2-ej)

MUZYKA WOJSKOWA.

W razie niepogody odbędą się wyścigi w następnym dniu

Drukarnia I. Berk w Nowym Targu

W czwartek 8-go i w piątek 9-go

w sali Domu ludowego

ZAPASY ATLETÓW ŚWIATOWYCH

o nagrodę 1.000 kor.

Dziś walczą:

W. Lenart

contra

Doroszenko

szampion polski

szampion Odessy

Bohun Makarewicz

contra

Lenart

szampion światowy

P. Kuk

contra

Pawlaczek

amator z Zakopanego

atleta ze Lwowa

zakończy

CHARLINI, komiczny żongler

Ceny miejsc: I-rzędne 18 kor., II-rzędne 15 kor., III-rzędne 10 kor.,
balkon 6 kor., miejsca stojące po 5 kor.

Muzyka 2. pułku Strzelców podhalańskich koncertować będzie podczas zapasów.

Sędziować będzie WP. prof. Gołębiowski

Początek o godz. 8-mej wieczór.

Bilety do nabycia w drogueryi WP. Ossowskiego. Od 6-tej wieczór przy Kasie.

10% przeznaczony na wdowy i sieroty po obrońcach Lwowa.

K. S. PODHALE

NOWY TARG

Lokal własny ul. Bługa 22.

Sekcje: narciarska,
tennisowa,
lekkoatletyczna,
ping pongowa,
kajakowa.

TOR ŁYŻWIARSKI

przy ul. Św. Anny - oświetlony

czynny od 9 do 12 i od 3 do 10 wiecz.

wstępy

30 gr

40 gr

członkowie i młodz. szkolna

20 gr

25 gr

abonament sezonowy zł 15'00 — członkowie i młodzież zł 10'00.

Klub zastrzega sobie prawo zmiany cen biletów wstępu z wyjątkiem wykupionych abonamentów.

Zapisz się

Wpisy codziennie w lokalu od godz. 19-20.

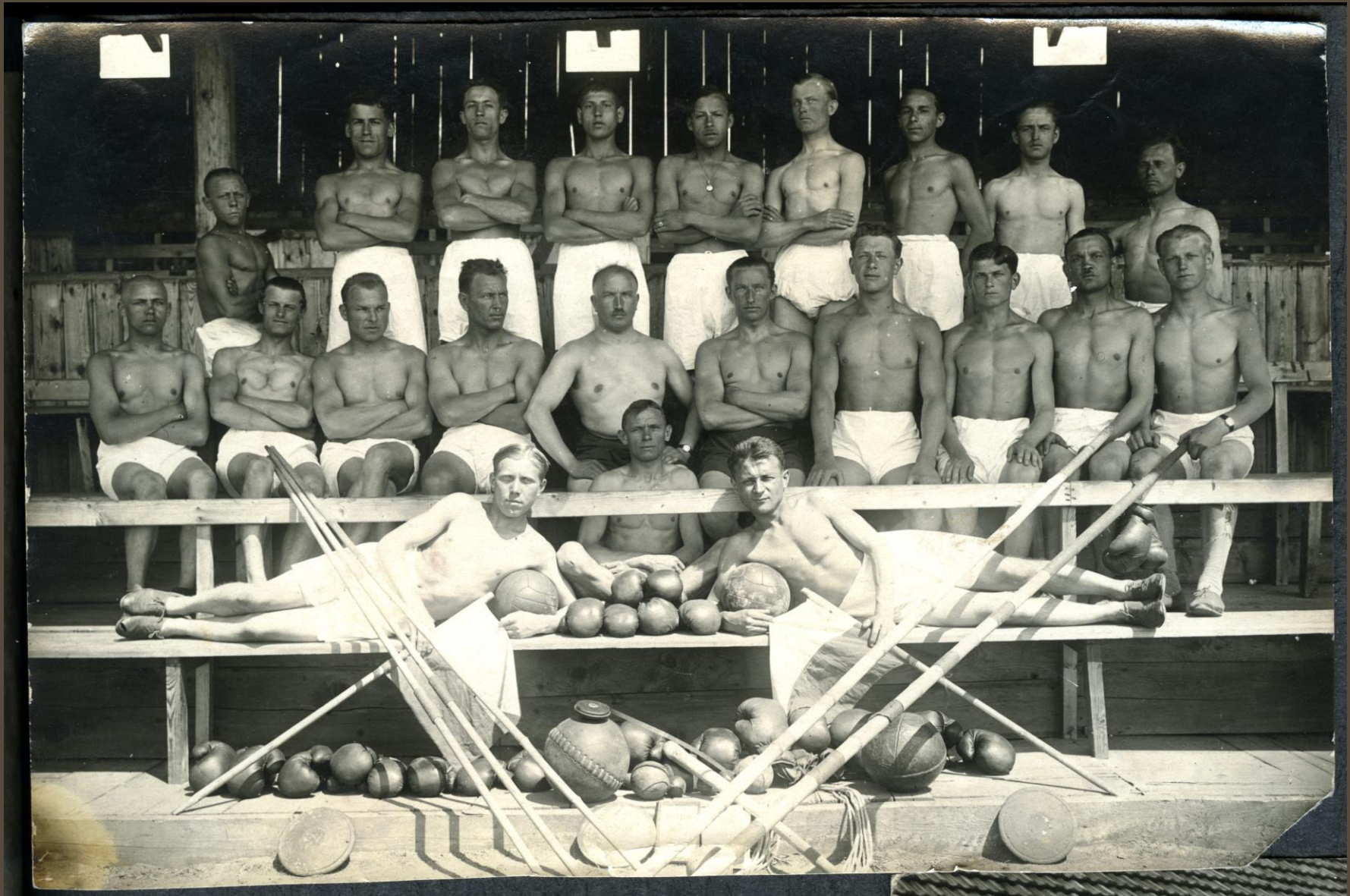
Zapisz się

na członka!

Korzystasz ze znacznych zniżek na korcie tenisowym i torze lodowym.

na członka!

Lwowski Podhalec, Nowy Targ, tel. 19.

SPRAWOZDANIE

— DYREKTORA —

C. K. GIMNAZYUM

W NOWYM TARGU,

— ZA ROK SZKOLNY —

✻ ✻ 1908|9. ✻ ✻

NOWY TARG.

NAKŁADEM C. K. RADY SZKOL. KRAJ. PRZY SUBWENCYI
CECHU RZEŹNICKIEGO W NOWYM TARGU.

Drukarnia I. Borka w Nowym Targu, filia: Zakopane.

1909

STATUTA I PRZYWILEJE
CECHÓW
NOWOTARSKICH

WYDAŁ
KAZIMIERZ BARAN.

NOWY TARG.
CZCIONKAMI DRUKARNI I. BORKA W NOWYM TARGU.
MCMIX.

